

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра української мови

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (англійська мова і література)»

Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Спеціалізація 014.021 «Англійська мова і література»

Галузь знань 01 – Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «29» серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Українська мова за професійним спрямуванням
Викладач(і)	Ципердюк О.Д.
Контактний телефон викладача	0985258080
E-mail викладача	oksana.tsyperdiuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Обговорення загальнометодологічних і загальнонаукових аспектів курсу, особливостей виконання різних форм робіт. Згідно з графіком консультацій.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра «Середня освіта (англійська мова і література)». Дисципліна «Українська мова за професійним спрямуванням» є однією з базових для формування професійної компетенції студентів, оскільки мова – один із основних інструментів професійної діяльності сучасного фахівця. Вища школа покликана готувати висококваліфікованих фахівців, які досконало володіють державною (тобто українською) мовою в усній та писемній її формах. Пропонований курс продовжує формування національномовної особистості, комунікативних навичок майбутніх спеціалістів, вивчення особливостей фахової мови. <u>Предметом</u> вивчення курсу є сучасна українська літературна мова професійної сфери. Сьогодні висококваліфікований фахівець будь-якої галузі повинен мати високу загальну й мовну культуру, уміти спілкуватися з людьми, висловлюватися точно, логічно й виразно, досконало володіти фаховою термінологією, що можливо тільки за умови глибокого вивчення рідної мови, свідомого ставлення до повсякденної мовної практики. Засвоєні знання та уміння з дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» є основою для ефективного сприйняття відомостей з інших галузей знань, розвитку абстрактного мислення, реалізації творчого потенціалу майбутніх фахівців. Майбутні вчителі іноземної мови потребують ґрунтовних знань сучасної української літературної мови, оскільки вивчення та навчання іноземної мови базується на знанні рідної (державної) мови, перекладати з іноземної мови неможливо без досконалого знання української мови.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою викладання навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» є формування у студентів як майбутніх фахівців професійно зорієнтованих умінь і навичок оптимальної мовної поведінки у фаховій сфері, підвищення рівня мовної грамотності, практичне оволодіння основами офіційно-ділового, наукового, розмовного стилів української мови, що забезпечить професійне спілкування на належному мовному рівні. Завдання (цілі): ▪ сформувати чітке і правильне розуміння ролі державної мови у професійній діяльності; ▪ забезпечити володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного фахового мовлення; ▪ виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні; ▪ розвивати навички прилюдного виступу; ▪ виховати повагу до української літературної мови, до мовних традицій; ▪ сформувати навички оперування фаховою термінологією, редагування,	

коригування та перекладу наукових текстів

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинен знати: основні відомості про українську мову та її місце серед інших мов, особливості мовної політики та мовної ситуації в Україні; законодавчі та нормативно-стильові основи професійного мовлення (основні ознаки культури мовлення, їхню характеристику, мовні норми сучасної української літературної мови; основні стилі сучасної української літературної та їхні основні ознаки); усвідомлювати теоретичні відомості про фахове спілкування, його роль у професійній діяльності; визначення, призначення, основні різновиди і структуру ділових документів; загальні відомості про культуру усного фахового мовлення, індивідуальні та колективні форми фахового спілкування, підготовку та проведення прилюдного виступу; основні проблеми українського термінознавства, фахової термінології, перекладу і редагування наукових текстів; уміти: спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; застосовувати знання у практичних ситуаціях; практично володіти нормами сучасної української літературної мови; аналізувати своєрідні риси української мови, основні комунікативні ознаки культури мовлення, риси літературної мови та мовної норми, типи мовних норм; визначати функціонально-стилістичну належність текстів; складати різні типи документів, правильно добираючи мовні засоби, що репрезентують їх специфіку; сприймати, відтворювати, редагувати тексти офіційно-ділового й наукового стилів; підготувати й виголосити прилюдний виступ на тему, пов'язану з майбутнім фахом; оперувати термінологією майбутньої професії для розв'язання професійних завдань; послуговуватися лексикографічними джерелами (словниками) та іншою допоміжною літературою, необхідною для самостійного вдосконалення мовленнєвої культури.

4. Загальні і фахові компетентності

Загальні компетентності:

ЗК.1 Громадянська компетентність: Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.

ЗК.2 Соціальна компетентність: Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК.3 Культурна компетентність: Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.

Фахові компетентності:

ФК.5 Емоційно-етична компетентність: Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; здатність конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; здатність усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

ФК.6 Компетентність педагогічного партнерства: Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі; здатність залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; здатність працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

ФК.14 Компетентність навчання впродовж життя: Здатність визначати умови та ресурси власного професійного розвитку впродовж життя; здатність взаємодіяти з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки.

5. Програмні результати навчання

ПРН.2 Вільно спілкуватися державною та/або іноземною мовою усно й письмово з колегами, представниками інших професійних груп, культур і релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо для вирішення завдань у навчальній і професійній діяльності.

ПРН.3 Зберігати та примножувати моральні, національно-культурні, наукові цінності і досягнення українського суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу, суспільство, культуру.

ПРН.4 Мати навички управління складною професійною діяльністю або проектами, проявляти ініціативу при розв'язанні складних спеціалізованих задач і практичних проблем у професійній діяльності в галузі обраної освітньої спеціалізації та нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих/навчальних контекстах.

ПРН.7 Знати норми рідної та іноземної літературної мови, принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів, вміти їх застосовувати у практичній діяльності вчителя іноземних мов і англійської літератури.

ПРН.9 Аналізувати структурні одиниці рідної та іноземних мов, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН.11 Ефективно працювати з інформацією: збирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, впорядковувати, класифікувати, систематизувати, критично аналізувати й інтерпретувати її та застосовувати дані, дотримуючись норм академічної доброчесності.

ПРН.19 Організовувати процес свого подальшого навчання й самоосвіти із значним ступенем автономності для оволодіння сучасними знаннями.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	-
семінарські заняття / практичні / лабораторні	30
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	014.021 Середня освіта (англійська мова і література)	1	Н

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	Лекції	Заняття	сам.роб.
Тема 1. Державна мова – мова професійного спілкування. Предмет, мета і завдання курсу «Українська ділова мова» у вищій школі, його наукові основи. Роль курсу у фаховій підготовці студентів факультету іноземних мов. Мова в житті людини та суспільства. Функції мови. Поняття рідної і державної мови. Загальне поняття про мову і мовлення, їх диференційні ознаки за Ф. де Соссюром.		2	2
Тема 2. Українська мова серед інших мов. Українська мова як одна з індоєвропейських мов. Історія лінгвоциду щодо української мови. Основні закономірності розвитку української мови на сучасному етапі. Мовна ситуація та мовна політика в Україні. Українське законодавство про мову.		2	4
Тема 3. Основи культури української мови. Поняття літературної мови, її основні риси. Взаємозв'язок		1	4

літературної та національної мови. Усна та писемна форми літературної мови, їх особливості. Поняття мовної норми, її основні ознаки. Норма і варіант. Типи мовних норм і професійна мовнокомунікативна компетенція. Словники, у яких фіксуються мовні норми. Сучасна українська літературна мова, історія її формування. Внесок Т. Г. Шевченка та І. П. Котляревського у формування сучасної української літературної мови. Внесок Галичини у формування сучасної української літературної мови. Поняття культури мови і культури мовлення. Культура мовлення як складовий елемент загальної культури людини, одна з умов удосконалення її професійної майстерності (мова і культура мовлення в житті професійного комунікатора). Чинники, які впливають на покращення мовленнєвої культури. Роль словників у підвищенні мовленнєвої культури. Основні комунікативні ознаки культури мовлення (правильність, точність, логічність, чистота, багатство, різноманітність, образність, виразність, змістовність, достатність, доречність і доцільність), їх характеристика. Поняття етикету. Мовленнєвий етикет. Парадигма мовних формул у стандартних етикетних ситуаціях.			
Тема 4. Стилi сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні. Функціональні стилі української мови, проблема їх класифікації та загальна характеристика. Поняття стилю. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового і розмовного стилів. Офіційно-діловий стиль: сфера вживання, призначення, основні загальностилістичні ознаки, мовні риси, підстилi.		1	4
Тема 5. Спілкування як інструмент професійної діяльності. Спілкування і комунікація. Невербальні засоби спілкування. Гендерні аспекти спілкування. Поняття ділового спілкування.			4
Тема 6. Культура усного фахового спілкування. Вимоги до усного фахового мовлення. Орфоепічні норми і поширені відхилення від них. З'ясування суспільного характеру орфоепічних норм, необхідності дотримання їх як обов'язкового елемента культури усного мовлення. Норми наголошування слів у сучасній українській літературній мові та можливі відхилення від них у практиці усного ділового мовлення..		2	2
Тема 7. Риторика і мистецтво презентації. Поняття про ораторську (риторичну) компетенцію. Види публічних (прилюдних) виступів. Індивідуальні та колективні форми фахового спілкування. Прилюдний виступ як важливий засіб переконання. Мистецтво аргументації. Комунікативні вимоги до мовної поведінки під час прилюдного виступу. Підготовка тексту виступу. Особливості виголошення виступу, що забезпечують успіх. Культура сприймання прилюдного виступу. Різновиди прилюдних виступів: презентація, лекція, доповідь, промова.		2	6

Завдання для самостійної роботи: підготувати прилюдний виступ на тему, пов'язану з майбутньою професією.			
Тема 8. Форми колективного обговорення професійних проблем. Функції та види бесід, стратегія поведінки під час ділової бесіди. Співбесіда з роботодавцем. Культура телефонного діалогу. Структура телефонної розмови. Мистецтво перемовин. Збори як форма прийняття колективного рішення. Нарада. Дискусія. Етика професійного дискусивно-полемічного спілкування.			6
Тема 9. Ділові папери як засіб ділової професійної комунікації. Документ і правила його складання. Класифікація документів. Національний стандарт України. Вимоги до бланків документів та оформлення сторінки. Вимоги до змісту та розташування реквізитів. Вимоги до тексту документа (загальні вимоги до мови ділових паперів).			4
Тема 10. Документація з кадрово-контрактних питань. Заява, види заяв. Автобіографія. Характеристика. Резюме		2	4
Тема 11. Довідково-інформаційні документи. Етикет службового листування. Прес-реліз, види прес-релізів. Оголошення, повідомлення про захід як різновид оголошення. Звіт. Службова записка (довідна й пояснювальна). Довідка. Протокол. Витяг із протоколу. Доручення, розписка, їх види. Приватне і ділове листування. Види ділових (службових) листів. Реквізити листа та їх оформлення. Форми звертань у листах різних типів. Етикет ділового листування. Адреса. Завдання для самостійної роботи: підготувати папку зі зразками документів.		4	6
Тема 12. Українська термінологія у професійному спілкуванні. Термін, його ознаки та місце в діловому мовленні. Загальнонаукова, міжгалузева і вузькоспеціальна термінологія. Способи творення термінів. Явище термінологізації, ретермінологізації та детермінологізації. Основні проблеми сучасного українського термінознавства. Термінологія обраного фаху. Походження українських мовознавчих і літературознавчих термінів, національні й інтернаціональні елементи в термінологічній лексиці. Становлення і розвиток української мовознавчої термінології. Вправи на правопис, наголошування, відмінювання, походження та синонімію українських лінгвістичних і літературознавчих термінів. Робота з фаховими термінологічними словниками. Лексикографія як наука. Типи лексикографічних праць. Основні українські енциклопедичні видання. Різновиди лінгвістичних словників, їх коротка характеристика. Українські електронні словники. Термінографія та поняття про термінологічні словники. Основні словники мовознавчих і літературознавчих термінів. З історії української лексикографії (у тому числі термінографії).		6	4
Тема 13. Науковий стиль і його засоби у професійному		4	5

спілкуванні. Становлення і розвиток наукового стилю української мови. Науковий стиль сучасної української літературної мови: сфера поширення, призначення, загальні стилістичні ознаки, мовні риси, підстили і жанри. Особливості наукових текстів. Анотація. Реферат. Анотування і реферування наукових текстів. Покликання до тексту та правила їх оформлення. Загальні вимоги до цитування. Реферат як жанр академічного письма. Складові реферату. Бібліографія. Основні правила бібліографічного опису джерел (за новими вимогами). Стаття як самостійний науковий твір. Вимоги до наукової статті. Наукова робота (курсова, бакалаврська, дипломна, магістерська). Основні вимоги до їх оформлення. Рецензія, відгук як критичне осмислення наукової праці. Науковий етикет. Завдання для самостійної роботи: підготуватися до тестової роботи в системі дистанційного навчання «Науковий реферат. Бібліографія».			
Тема 14. Проблеми перекладу і редагування наукових текстів. Контрольна робота. Переклад, його суть і види. Типові помилки під час перекладу наукових текстів українською мовою. Вибір синоніма під час перекладу, переклад термінів і фразеологізмів. Особливості редагування наукового тексту. Найпоширеніші синтаксичні помилки в наукових текстах та шляхи їх уникнення. Основні коректорські знаки для виправлення текстових оригіналів.		4	5
Разом:			
		30	60
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання навчальної дисципліни відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Види контролю: поточний (усне/письмове опитування на практичних заняттях, тести в системі дистанційного навчання); самостійна робота (прилюдний виступ на фахову тему; укладення ділових документів; тести в системі дистанційного навчання); підсумковий (тестова контрольна робота в системі дистанційного навчання; екзаменаційна письмова робота). Система оцінювання навчальної дисципліни складається з таких компонентів: 1. Поточний контроль (30% від загальної кількості балів за курс (100%) – опитування під час практичних занять; виконання тестових завдань у системі дистанційного навчання. За кожне практичне заняття – 2%). 2. Самостійна робота (15% – прилюдний виступ (5%); ділові документи (5%); тестова робота «Науковий реферат. Бібліографія» в системі дистанційного навчання (5%). 3. Контрольна тестова робота (5% – тестові завдання в системі дистанційного навчання). 4. Письмовий екзамен (50% – у тестовій формі).		
Вимоги до самостійних і письмових робіт	Прилюдний виступ Самостійно оберіть тему виступу із орієнтовного переліку,		

	поданого в методичних вказівках до практичних занять і самостійної роботи, або запропонуйте свою.																					
	<table><tr><th>Критерії оцінювання</th><th>Вага</th></tr><tr><td>Зв'язок із фахом, володіння матеріалом</td><td>10 б.</td></tr><tr><td>Змістовність і тривалість виступу</td><td>10 б.</td></tr><tr><td>Логічність викладу, аргументація</td><td>10 б.</td></tr><tr><td>Культура мовлення</td><td>10 б.</td></tr><tr><td>Зв'язок із аудиторією під час виступу, відповідь на запитання слухачів</td><td>10 б.</td></tr><tr><td>Разом:</td><td>50 б. (5%)</td></tr></table>	Критерії оцінювання	Вага	Зв'язок із фахом, володіння матеріалом	10 б.	Змістовність і тривалість виступу	10 б.	Логічність викладу, аргументація	10 б.	Культура мовлення	10 б.	Зв'язок із аудиторією під час виступу, відповідь на запитання слухачів	10 б.	Разом:	50 б. (5%)							
	Критерії оцінювання	Вага																				
	Зв'язок із фахом, володіння матеріалом	10 б.																				
	Змістовність і тривалість виступу	10 б.																				
	Логічність викладу, аргументація	10 б.																				
	Культура мовлення	10 б.																				
	Зв'язок із аудиторією під час виступу, відповідь на запитання слухачів	10 б.																				
	Разом:	50 б. (5%)																				
	Ділові документи																					
	Самостійно підготувати 7 ділових документів, які не розглядаються на практичних заняттях (перелік документів подано в завданнях для самостійної роботи після практичних занять 6,7, 8).																					
	<table><tr><th>Критерії оцінювання</th><th>Вага</th></tr><tr><td>Документи не містять жодної помилки в тексті та оформленні реквізитів</td><td>50 б. (5%)</td></tr><tr><td>1-7 помилок</td><td>49-45 б.</td></tr><tr><td>8-14</td><td>44-40 б.</td></tr><tr><td>15-21</td><td>39-35 б.</td></tr><tr><td>22-28</td><td>34-30 б.</td></tr><tr><td>29-35</td><td>33-25 б.</td></tr><tr><td>36-42</td><td>24-20 б.</td></tr><tr><td>43-49</td><td>19-15 б.</td></tr><tr><td>50-56</td><td>14-10 б.</td></tr><tr><td>57-63</td><td>9-5 б.</td></tr></table>	Критерії оцінювання	Вага	Документи не містять жодної помилки в тексті та оформленні реквізитів	50 б. (5%)	1-7 помилок	49-45 б.	8-14	44-40 б.	15-21	39-35 б.	22-28	34-30 б.	29-35	33-25 б.	36-42	24-20 б.	43-49	19-15 б.	50-56	14-10 б.	57-63
Критерії оцінювання	Вага																					
Документи не містять жодної помилки в тексті та оформленні реквізитів	50 б. (5%)																					
1-7 помилок	49-45 б.																					
8-14	44-40 б.																					
15-21	39-35 б.																					
22-28	34-30 б.																					
29-35	33-25 б.																					
36-42	24-20 б.																					
43-49	19-15 б.																					
50-56	14-10 б.																					
57-63	9-5 б.																					
Тестова самостійна робота «Науковий реферат. Бібліографія»																						
В установленний час самостійно виконайте тест – 20 питань з однією правильною відповіддю, щоби перевірити розуміння теоретичних і практичних аспектів теми (5% від загальної кількості балів).																						
Підсумкова тестова контрольна робота																						
В установленний час самостійно виконайте тест – 50 питань з однією правильною відповіддю, щоби перевірити розуміння теоретичних і практичних аспектів навчального матеріалу (5% від загальної кількості балів).																						
Підсумкова екзаменаційна тестова робота																						
Згідно з розкладом у відповідній аудиторії упродовж 60 хвилин виконайте тестові завдання – 50 питань з однією правильною відповіддю (50% від загальної кількості балів).																						
Практичні заняття	Знання студента оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали в адаптованій формі за такими критеріями: « відмінно » (45-50 б.) – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні																					

	знання під час аналізу практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок; «добре» (35-44 б.) – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але допускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або під час аналізу практичного матеріалу; «задовільно» (25-34 б.) – здобувач освіти переважно опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю; «незадовільно» (1-24 б.) – здобувач освіти не опанував навчального матеріалу дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.
Умови допуску до підсумкового контролю	Діє система накопичення балів. Мінімальна кількість балів для допуску до іспиту – 25. Максимальна кількість балів за екзамен – 50.
Підсумковий контроль	Форма контролю: екзамен; форма здачі (письмова, тестові завдання); розподіл балів за завдання: 50 завдань – 50 балів.
8. Політика навчальної дисципліни	
<u>Самостійні роботи:</u> 1. Студент зобов'язаний підготувати самостійно й виголосити на одному з практичних занять <u>прилюдний виступ із презентацією</u> на тему, пов'язану з фахом. Якщо студент не виголосив прилюдного виступу на практичному занятті, то надсилає відеозапис виступу із презентацією на електронну адресу викладача не пізніше як за тиждень до встановленої розкладом дати екзамену, а максимальна оцінка за виступ у такому випадку – добра (40 б.). 2. Студент зобов'язаний підготувати самостійно <u>ділові документи</u>, які не розглядаються на практичних заняттях, і подати їх на перевірку викладачеві в термін, зазначений у методичних вказівках до практичних занять і самостійної роботи. 3. Тестові завдання в системі <u>дистанційного навчання</u> студент має виконувати вчасно, відпрацювання пропущеного тестування можлива лише з поважної причини, підтвердженої документально. <u>Академічна доброчесність:</u> Студент зобов'язаний неухильно дотримуватися норм академічної доброчесності, правил внутрішнього розпорядку навчального закладу, інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють освітній процес у ЗВО. У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю, студент отримує «0» балів. Якщо студент має претензії до викладача через оцінювання, якість надання послуг тощо, спершу треба повідомити про це самого викладача; якщо проблему не вдалося розв'язати, студент має право звернутися до завідувача кафедри чи керівництва факультету.	

Відвідування занять:

Студент має вчасно приходити на заняття. Він може бути не допущений до заняття у разі спізнення без вагомої на те причини. Студент має брати активну участь в обговоренні питань, які розглядаються під час практичних занять; заохочується висловлювання власної думки. Здобувач вищої освіти має бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення дискусійних питань на заняттях. Студент може відпрацювати будь-яке пропущене з поважної причини заняття чи вид контролю.

9. Рекомендована література

1. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити / О. Сербенська, М. Білоус, Х. Дацишин та ін.; за заг. ред. О. Сербенської : навч. посібник. 2-ге вид, доповн. і перероб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 258 с.
2. Бабиш Н. Д. Практична стилістика і культура української мови : навчальний посібник. Львів : Світ, 2003. 432 с.
3. Борі Дж. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування / перекл. Н. Лазаревич. Харків : Фабула, 2021. 304 с.
4. Зубков М. Норми й культура української мови за оновленим правописом. Ділове мовлення. 3-є вид., доп. і змін. Київ: Арії, 2020. 608 с.
5. Ковалів Б. Мистецтво слова. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 114 с.
6. Культура фахового мовлення : навч. посібник / за ред. Н. Д. Бабиш. Чернівці : Книги – ХХІ, 2006. 496 с. URL: <http://surl.li/mndpw>
7. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови : навч. посібник. Київ : Вид. центр «Академія», 2007. С. 150–190. URL: <http://surl.li/pgkekf>
8. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України. Київ : Наук. думка, 2019. 392 с. URL: <http://surl.li/iwbwnw>
9. Ципердюк О. Д. Мовознавча термінологія в праці Олени Курило «Уваги до сучасної української літературної мови». *Фахова мова як динамічний функційний різновид загальнонародної української мови* : зб. наук. праць учасників II Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Луганськ, 30–31 травня 2013 р.). Луганськ : Вид-во «Ноулідж», 2013. С. 150–163.
10. Ципердюк О. Д. Українська мова за професійним спрямуванням: курс лекцій для студентів факультету іноземних мов. Електронне видання. Івано-Франківськ : ПНУ, 2013. 72 с.
11. Ципердюк О. Д. Українська мова за професійним спрямуванням : методичні вказівки до практичних занять і самостійної роботи для студентів факультету іноземних мов. Електронне видання. Івано-Франківськ : кафедра української мови ПНУ ім. В. Стефаника, 2022. 136 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/17957>
12. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. 6-те вид., виправл. і доповн. Київ : Алерта, 2022. 536 с. URL: https://duikt.edu.ua/uploads/l_666_15833608.pdf

Інтернет-ресурси:

1. Академічний тлумачний словник української мови – СУМ 1970-1980, 11-томний. URL: <http://sum.in.ua>
2. Ажнюк Б. М. Мовна політика: Україна і світ. Київ : Видавничий дім Д. Бураго, 2021. 420 с. URL: <https://cutt.ly/hvopHsA>
3. Академічна доброчесність залежить від усіх учасників освітнього процесу. Доступно з: <https://eo.gov.ua/akademichna-dobrochesnist-zalezhyt-vid-usikh-uchasnykiv-osvitnoho-protsesu/>
4. Антоненко-Давидович Д. Як ми говоримо. Київ : Либідь, 1991. 256 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Antonenko-Davydovych/Yak_my_hovorymo.pdf
5. Баган М. П. Англізація сучасного українськомовного комунікативного простору: причини, основні вияви та наслідки. *Українська мова*. Київ : Ін-т укр. мови НАН

- України. 2020. №1. С. 38–53. URL: https://iul-nasu.org.ua/pdf/ukrmova/1_20/6.pdf
6. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>
 7. Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Редакція 5). Доступно з: <http://surl.li/dhres>
 8. Культура слова: мовностилістичні поради від Олександра Пономарева. URL: <http://ponomariv-kulturaslova.wikidot.com>
 9. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання М. Волощак. URL: <http://nepravylnopravylno.wikidot.com/>
 10. Офіційний сайт української мови URL: <http://ukrainskamova.com/>
 11. Про фемінітиви в сучасній українській мові / Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України. URL: <http://surl.li/ejamm>
 12. Словотвір URL: <https://slovotvir.org.ua/>
 13. Тренажер із правопису української мови URL: <https://webpen.com.ua/>
 14. Українська за 27 уроків URL: <https://prometheus.org.ua/>
 15. Український лінгвістичний портал. Словники України on-line: словозміна, синонімія, фразеологія. URL: <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
 16. Уроки державної мови. URL: <http://www.mova.kreschatic.kiev>
 17. Фаріон І. Явище англоварваризації в українському освітньо-науковому середовищі: історія і сучасність. URL: <http://ukrinfospace.knukim.edu.ua/article/view/206101/224879>
 18. Ципердюк О. Д. Вокатив у текстах новел Василя Стефаника. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2021. Том. 32 (71). № 6. Частина 1. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 58–63. URL: http://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/6_2021/part_1/11.pdf
 19. Ципердюк О. Д. Кодифікація релігійної лексики в новій редакції «Українського правопису» (2019). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2021. Вип. 52. Том 2. С. 15–19. URL: http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v52/part_2/4.pdf
 20. Ципердюк О. Д. Мовознавча термінологія в праці Є. Тимченка «Номінатив і датив в українській мові». *Слово : Прикарпатський вісник НТШ*. Івано-Франківськ, 2015. № 2 (30). С. 105–114. URL: file:///C:/Users/Admin/Downloads/Pvntsh_sl_2015_2_11.pdf
 21. Ципердюк О. Д. Особливості функціонування кличного відмінка в проповідях Григорія Хомишина. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. Том. 31 (70). № 4. 2020. Частина 1. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2020. С. 136–141. URL: http://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/4_2020/part_1/27.pdf
 22. Ципердюк О. Д. Релігійна лексика в «Російсько-українському словнику» за редакції А. Ю. Кримського та С. О. Єфремова і сучасний мовний контекст. *Стратегії розвитку та пріоритетні завдання філологічних наук*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 5–6 листопада 2021 р. Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2021. С. 7–11. URL: <http://surl.li/pixue>

Викладач: Ципердюк О. Д., доцент кафедри української мови.